

Культура доби Відлиги

Освіта

1959 – Закон «Про зміцнення зв'язку школи з життям і про подальший розвиток системи народної освіти в СРСР»:

- 11-річне навчання
- поліпшення підготовки і перепідготовки педагогів
- запровадження виробничого навчання, за яким учень, закінчуючи школу, отримував професію
- дозволяв батькам самим обирати мову навчання дітей, що давало перевагу російській мові

Шістдесятники

- назва нової генерації (покоління) радянської та української національної інтелігенції, що ввійшла у культуру в СРСР в другій половині 1950-х — у період тимчасового послаблення комуністично-більшовицького тоталітаризму та хрущовської «відлиги» (десталінізації та деякої лібералізації) і найповніше себе творчо виявила на початку та в середині 1960-х років (звідси й назва).

1955 – Публікація у «Літературній газеті» статті Олександра Довженка «Мистецтво живопису і сучасність», яка поклала початок руху шестидесятників

Олександр Довженко

(1894—1956)

- Соціалістичний реалізм (скорочено соцреалізм, рос. Социалистический реализм) — термін, що закріпився у радянському мистецтвознавстві для позначення художнього методу та стилю, що панував у СРСР з 30-х років ХХ сторіччя.
- В соцреалізмі вбачали «естетичне вираження соціалістично усвідомленої концепції світу й людини, зумовленою епохою боротьби за встановлення й творення соціалістичного суспільства», тому він був єдиним офіційно дозволеним в Радянському Союзі «творчим методом» літератури і мистецтва.
- О.Довженко виступив проти такого висвітлення реальності. Він вважав, що митця не можна ставити в будь-які рамки. Тільки тоді він по справжньому виявить свій таланти

Клуби шістдесятників

Голова клубу – Лесь Танюк (режисер)

«Сучасник» – Київ, 1959

В рамках клубу проводилися нерегламентовані мистецькі виставки, етнографічні свята, творчі вечори, зокрема Ліни Костенко, Івана Драча, Миколи Вінграновського, лекції Михайла Брайчевського, Олени Апанович. Влаштувалися краєзнавчі експедиції, наприклад, поїздки Україною за ініціативи видатного історика архітектури й мистецтвознавця Григорія Логвина, мистецтвознавця Михайла Литвина та за підтримки Максима Рильського з метою опису вцілілих церков. За ініціативи клубу було створено студентський міжвузівський фольклорний мандрівний хор «Жайворонок».

Клуби шістдесятників

Голова клубу – Михайло Косів (філолог, публіцист)

«Пролісок» – Львів, 1962

Туди увійшли психолог Михайло Горинь, його брат, мистецтвознавець Богдан Горинь, студент історичного факультету Іван Гель, викладач університету Михайло Осадчий. Пізніше до «Проліску» приєдналися поети Ігор Калинець, його дружина Ірина Стасів-Калинець, поет Григорій Чубай, художниця Стефанія Шабатура та інші.

На відміну від киян, західноукраїнські шістдесятники були апіорі переконаними антирадянщиками, мали емпіричний досвід зіткнення з більшовицькою тоталітарною машиною, і багато хто з них спочатку схилився до підпільної і навіть збройної боротьби на зразок ОУН-УПА.

Іван Гель в інтерв'ю говорить: «Я був прихильник не лише боротьби словом, але й збройної боротьби. І вважав, що боротьба словом є щось таке – інтелігентська вигадка».

Але під час культурної інтеграції між Києвом і Львовом кияни довели пріоритет боротьби словом за даних історичних умов. Львів'яни в свою чергу відкрили їм вічі на ті жахи, які чинила радянська влада, захопивши Західну Україну, на діяльність ОУН-УПА тощо.

Республіканська конференція з питань культури української мови

11 лютого 1963 р. у Києві розпочалася конференція з питань культури української мови, на якій учасники звернулися до вищих органів влади УРСР з вимогою надати українській мові статус державної. Організаторами конференції виступили Київський державний університет та Інститут мовознавства Академії наук УРСР. Усього за 5 днів, протягом яких тривало зібрання, було зачитано 27 доповідей. Зокрема, виступили Борис Антоненко-Давидович, Олександр Пономарів, Петро Бойко, Лідія Орел та багато інших провідних науковців України і представників інтелігенції. Усі вони зійшлися в думці, що існуюча теорія двомовності нації є абсурдною і єдиною рідною мовою для українців є українська. Отож, учасники форуму звернулися до ЦК КПУ і уряду України з клопотанням ввести у всіх дошкільних, загальноосвітніх і середніх спеціальних навчальних закладах українську мову навчання. Окрім того, уся документація в установах,

підприємствах, транспортні галузі і торгівлі має теж вестися рідною мовою. У клопотанні йшла мова про збільшення видавництва наукових праць, художніх книг і підручників українською мовою. Це саме стосувалося і виробництва українських фільмів. В результаті, конференція переросла у відкриту маніфестацію протесту. Проте одразу після її закінчення влада вжила усіх заходів, аби не допустити її можливого повторення: особливо «активних» українців звільняли з роботи, їм забороняли публічно виступати, зникли конференції, де могли збиратися і виступати усі охочі. Процес деукраїнізації України продовжився.

Письменники-шістдесятники

Василь Симоненко

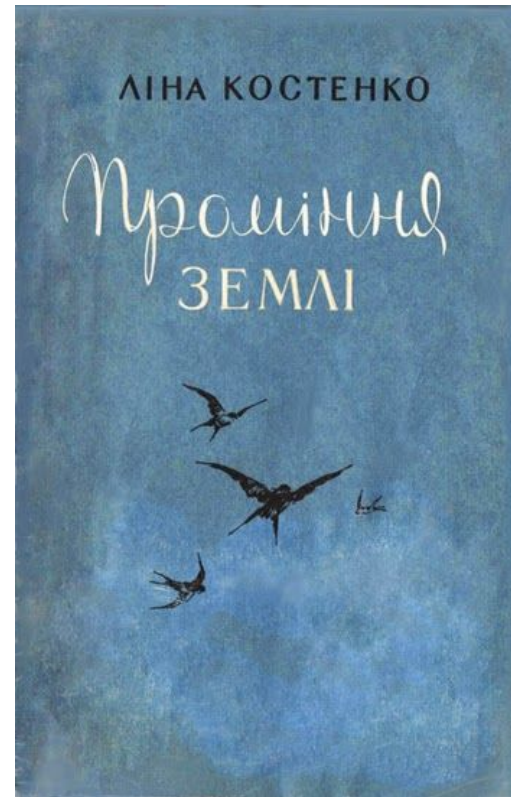

Письменники-шістдесятники

Ліна Костенко

- «Мандрівне серце»

Письменники-шістдесятники

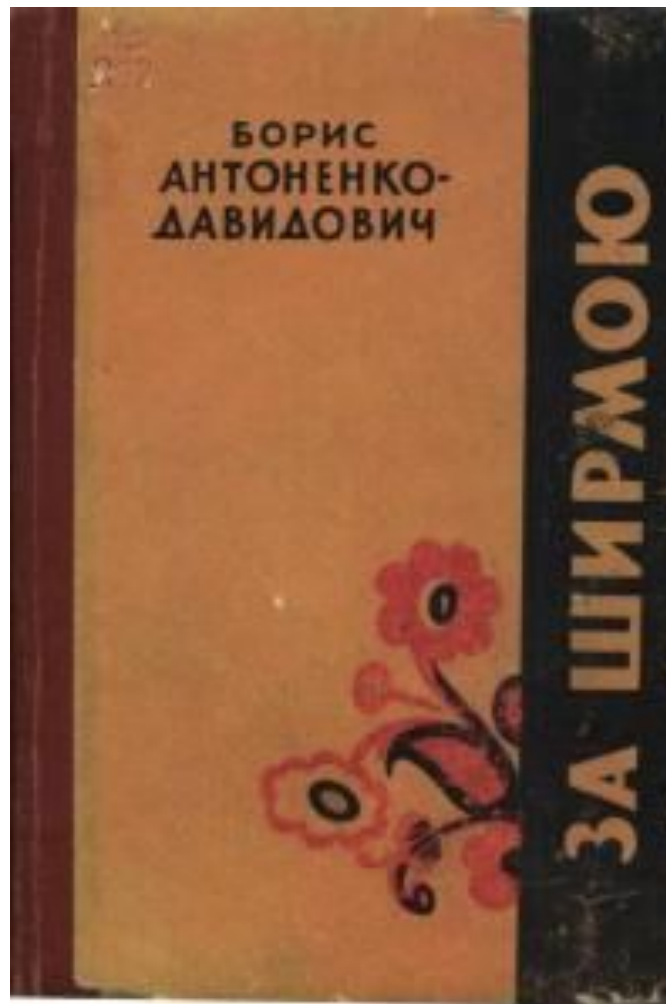
Олександр Довженко

Письменники-шістдесятники

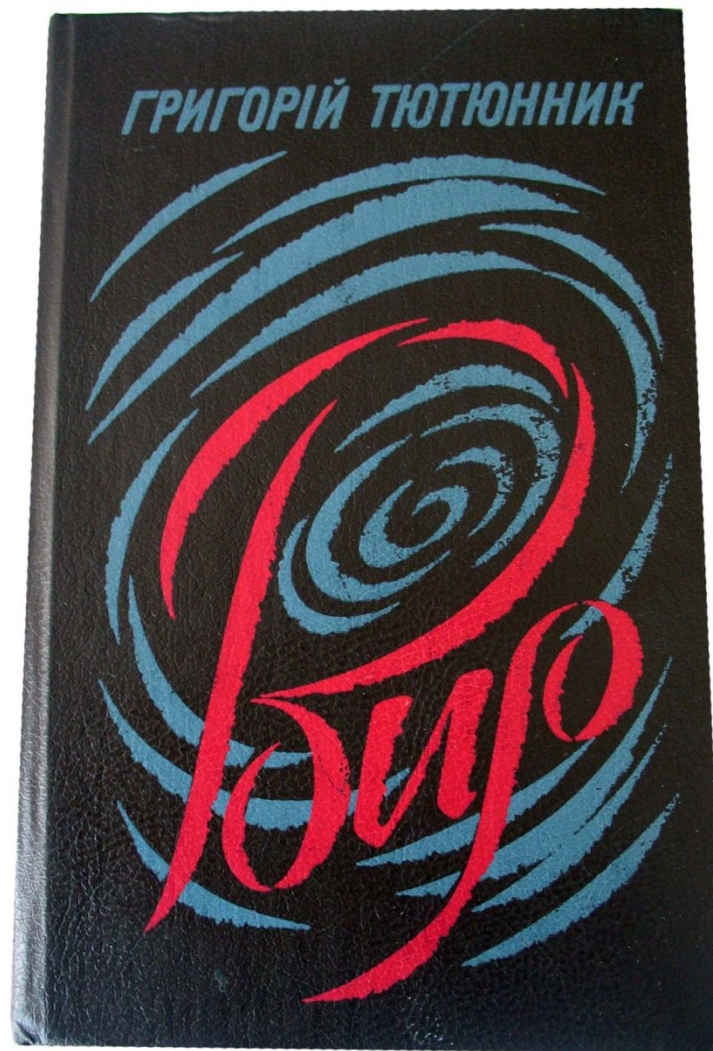
Борис Антоненко-Давидович

Письменники-шістдесятники

Григорій Тютюнник

Письменники-шістдесятники

«Материн солодкий хліб»

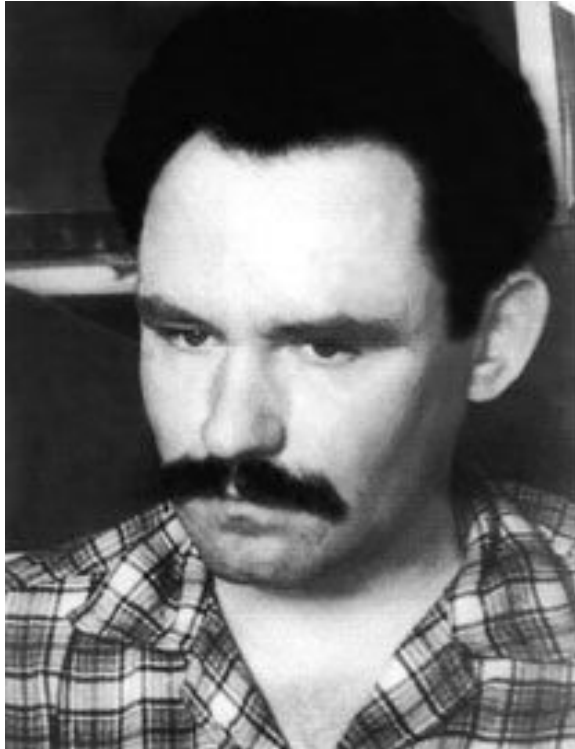
Письменники-шістдесятники

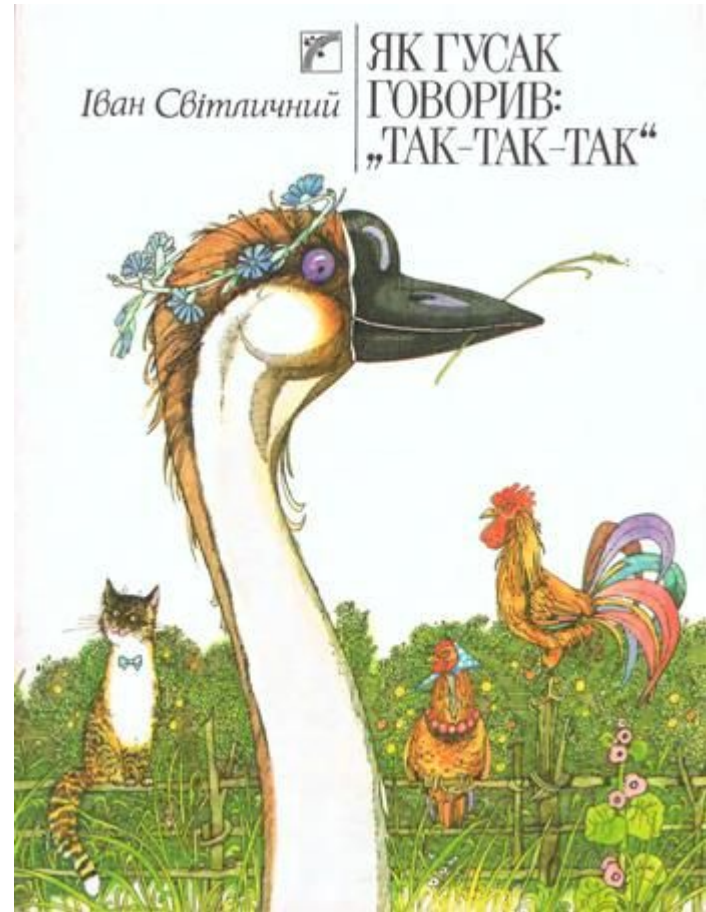
Євген Свєрстюк

Письменники-шістдесятники

Іван Світличний

Письменники-шістдесятники

Євген Гуцало

«Яблука з осіннього
саду»,
«Люди серед людей»

Художники-шістдесятники

Алла Горська

Козак
Мамай

Жінка-
птаха

Художники-шістдесятники

Галіна Толстопова

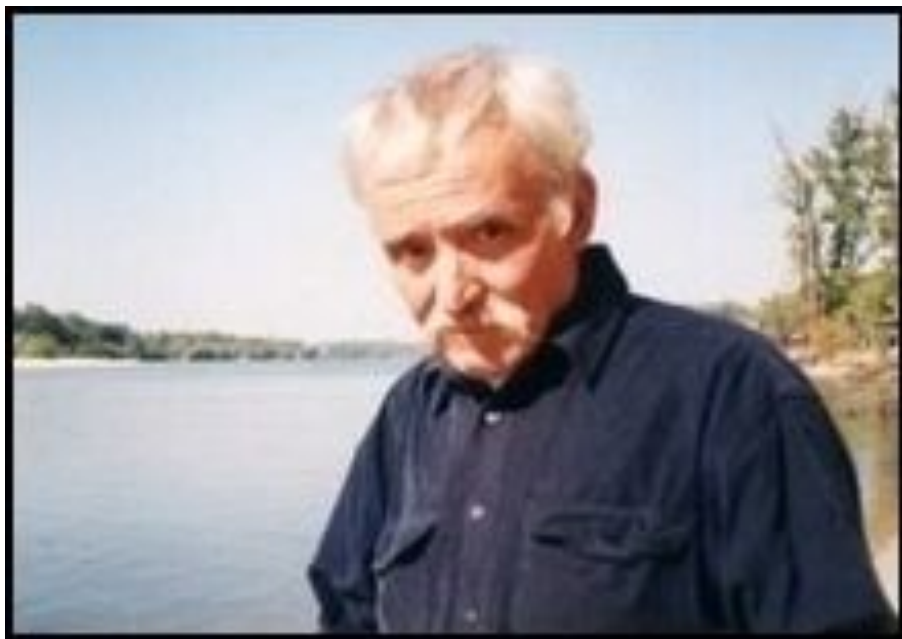
Хлі

с

Життя
продовжуєтьс
я

Художники-шістдесятники

Опанас Заливаха

Мадонн

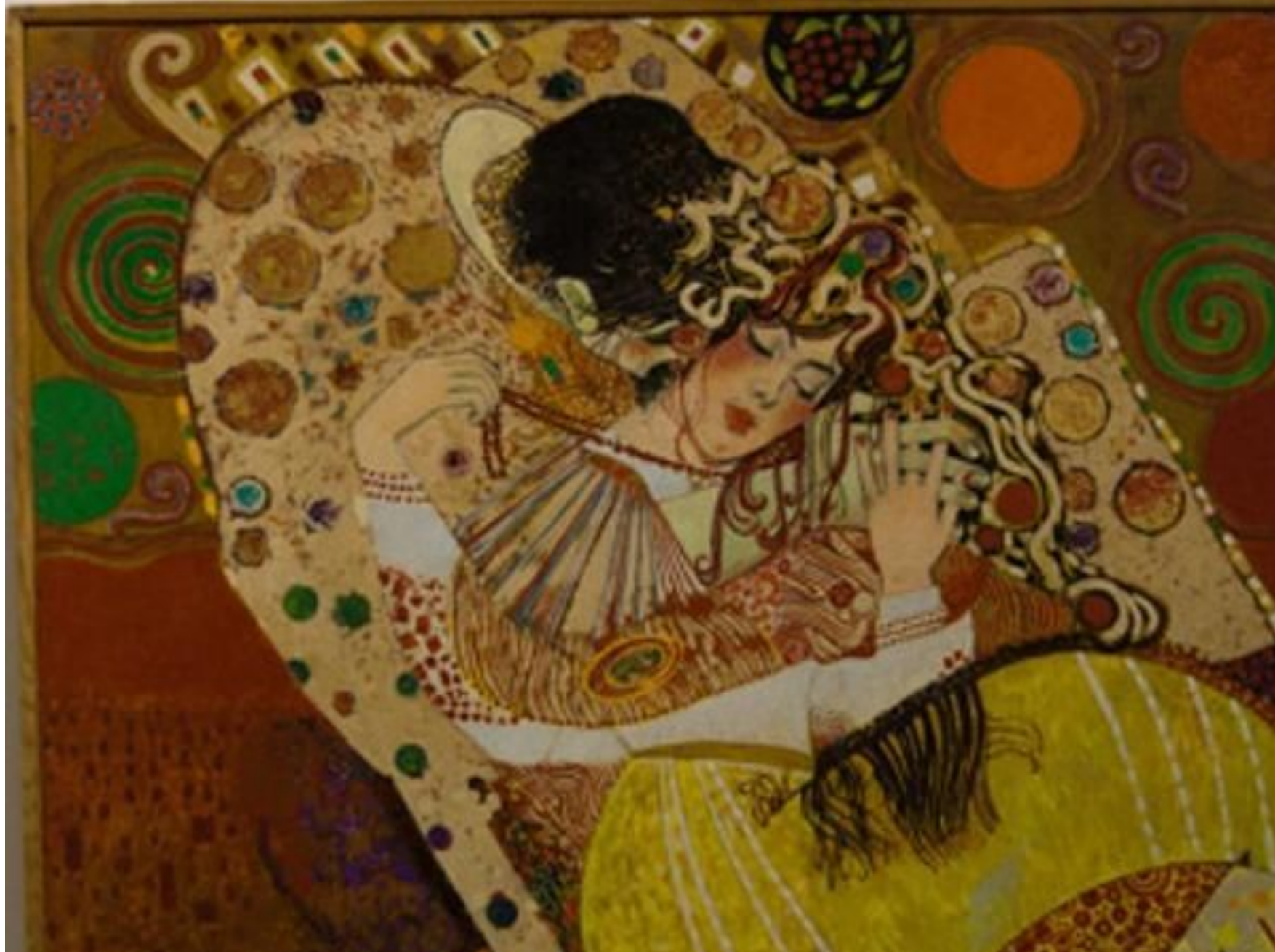

Козак Мамай

Художники-шістдесятники

Віктор Зарецький

"Ой, кум до куми
залицявся"

Дівчат
а